

Kooride „Leelet“ ja „Tarm“ lauluaastad

Sõbrapäeva õhtupoolik Tapa muuseumis. Vinge tuisuilm on väljas raugemas, sajab kergelt lund, hubasse näituseruumi koguneb üha enam laulusõpra. Põhjuseks näituse „Naiskoori „Leelet“ ja meeskoori „Tarm“ lauluaastad“ pidulik avamine.

Saabujate hulgas on kooride asutajaliikmed, endised lauljad, koorielu juhtijad Lydia Pihel, Helja Toim, Lola Vändrik ja Daniel Soopõld. Aukohal koorijuht Ahti Raias, kellel tänavu täitub 30 aastat koorijuhina Tapal. Tema taktikepi all laulis „Leelet“ alates 1975. aastast, „Tarm“ 1980. aastast kuni kooride tegevuse lõpuni 1994. a. Kohal on ka pressiesindaja. Kohtumisrõõm on suur, tutvutakse põgusalt näitusega.

Avasõnad ütleb muuseumi juhataja Harri Allandi, kes lühidalt tutvustab näituse väljapanekut, juhib tähelepanu mõningatele asjaoludele. Huvitav oli kuulda, et näitusel on väljas kooripilt aastast 1904 ja „Leeleti“ algusaastate kroonika album, mille ta juhuse tõttu päästis tulesurmast. Sõbrapäevatervitused laulurahvale lausub käesolevate ridade autor.

Avamise juurde kuulub ampu-sepokaalide kõlin, kohvilaud ja Hoogla talu kirevad südamekujulised sõbrapäevamaiustused, mida naispere hoole ning armastusega on valmis seadnud. Ahti Raiase juhatusel kõlab laul „Ühte laulu tahaks laulda...“ Järgneb näitusega tutvumine, elav mõttevahetus, äratundmisrõõm.

Näitus on kujundatud meeldivalt. Ekspositsioon kajastab koorilaulu Tapal läbi aegade, naiskoori „Leelet“ ja meeskoori „Tarm“ lauluaastaid, lühidalt segakoori

Meeskoori „Tarm“ ja naiskoori „Leelet“ lauluaastaid oli meenutama tulnud üle paarikümne laulusõbra

Foto Heiki Vuntus

„Leetar“ tegevust. Stendile paigutatud haruldased fotod teadustavad koorilaulu viljelemist Tapal juba eelmise sajandi algusaastail. Kooride ees seisavad tuntud-lugupeetud koorijuhid Hans Pudel ja Juhhan Kroon.

„Leeleti“ ja „Tarmi“ lauluaastate väljapanek on mitmekülgne. Päevi näinud koorilippude ja esinemisrõivaste kõrval on hulgaliselt pilte ja sõnumeid stendidel, albumites, ajakirjanduses. Au- ja tänukirjadest, kavalehtedest, tervituskaartidest, arvukatest kingitustest näeme, kui võrd sisukas ja laialdane oli kooride tegevus, sõpruskond.

Lugupidamist väärivad kooride kroonikud Aleksandra Koort ja

Aleksander Ruil, kes on jäädvustanud kooride aastatepikkuse tegevuse oskuslikult sõnas ja pildis. Saame teada, et „Leeleti“ koorijuhideks on olnud Leida Sootaru-Viiralt, Uno Poola, Enn Kiillaspea, Helina Suurhans ja Ahti Raias, kelle juhtimisel omistati „Leeletile“ 1980. aastal rahvakollektiivi nimetus. „Tarmi“ koorijuhid olid Enn Kiillaspea, Evald Kullerkupp, Evald Öismaa, Ilmar Mägi ja Ahti Raias.

Koorielu tähtsündmusi, üldlaulupidude ja laulupäevade ajalugu ja neil osalemist, kajastavad raamatud, teatmikud, kavalehed, meelepead, fotod, märgid.

Meeskoor „Tarm“ oli Eesti

Kooriühingu ja Eesti Meestelaulu Seltsi asutajaliige, esindus osales asutamistüritustel, osaleti ühingu ja seltsi ettevõtmistes. Näitus kajastab sedagi.

Nais- ja meeskoori sidusid aastatepikkused sõbralikud suhted. Esineti koos üksteise kontsertidel, osaleti koosviibimistel, ühiseks koorijuhiks Ahti Raias. 1991. aastal otsustati moodustada mõlema koori lauljatest segakoor ning ühtlasi tegutseda veel mõni aeg ka nais- ja meeskoorina. Mõlema koori algustähtede kombinatsioonina sai segakoori nimeks „Leetar“, kelle tegevust lühidalt ka näitus käsitleb.

Näituse korraldamisel nähtud

vaeva eest avaldavad Harri Allandile tänu Lydia Pihel ja käesoleva artikli autor. Tänuõnad kuuluvad Helja Toimile, Lydia Pihelile, Emmi Augjärvele, Kairi Kroonile ja kõigile, kes näituse korraldamisele kaasa aitasid ning avamisel osalesid. Ühine pilt ja sissekanne külalisteraamatusse jäädvustavad toimunut.

Oli juba pime, kui seltskond hakkas lahkuma, kaasas toredad elamused. Aga oma silm on kuningas. Meeldivat näituse küllastamist!

Lembit Vomm
Meeskoori „Tarm“ koorivanem
aastatel 1966–1994

Lugupeetud Tapa gümnaasiumi õpilaste vanemad!

Ma pöördun teie poole teie laste liiklusohutuse eest kaastavutajana (vähemalt moraalset).

Seda pöördumist ajendas tegema asjaolu, et igal koolipäeva hommikul on Pargi ja Kooli tänaval ning Tapa gümnaasiumi ees ajavahemikul 7.40–8.00 mitmeid liiklusohutlikke olukordi. Praegu õpib kooli päevases õppes 727 õpilast. Näiteks esmaspäeval, 14. veebruaril tuli ajavahemikus 7.40–8.00 kooli 667 last, lisaks veel 50 õpetajat. Ligi 100 autot toob hommikuti lapsed kooli. Olukord on liiklusohutlik.

Lugupeetud lapsevanemad, olge Pargi ja Kooli tänaval sõites ettevaatlikud ning ärge tooge oma lapsi otse koolimaja treppi. Loodan teie arusaamisele ning teie lapse kaasõpilastega arvestamisele.

Ma loodan ka, et Tapa linnavalitsusele tehtud liikluskorralduslikud ettepanekud jõustuvad realselt.

Arusaamisele lootes

Elmu Koppelmann,
Tapa gümnaasiumi direktor

Hommikuti võib gümnaasiumi ees näha nii jalgsi kooli tõttavaid õpilasi kui ka kümneid autosid, mille juhid peavad vajalikuks oma lapsed tuua lausa koolimaja treppi, arvestamata tõsiasjaga, et nii seavad nad ohtu teiste elud.

Fotod Heiki Vuntus

Ohvriabiteenus on kõigile kättesaadav

1. jaanuarist 2005 jõustus ohvriabi seaduse 2. peatükk, mis reguleerib riikliku ohvriabiteenuse osutamist. Õigus ohvriabile on kõigil inimestel, kes on langenud hooletuse või halva kohtlemise, füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla ohvriks, sõltumata sellest, kas kahju tekitaja on tulnud avalikuks ja kas tema vastu on algatatud kriminaalasi.

See ametlik ja kuivavõitu teade viitab siiski millelegi väga inimlikule - meist igapäevase uue võimaluse saada nõu ja juhendamist, kui on juhtunud midagi sellist, mis meie tavapärase elu segi pöörab ja mille korrasdamiseks oma oskustest puudu jääb, kui ei tea, kuidas pärast ohvriks langemist oma eluga toime tulla.

Sotsiaalkindlustusameti alluvuses alustas tööd 35 ohvriabitoetajat 16 ohvriabikeskuses üle Eesti. Ohvriabikeskus ongi see koht, kus ohver saab esmast nõustamist ja emotsionaalset tuge. Nõu võib küsida nii tele-

fooni teel kui ka ise kohale minnes. Kui inimene soovib, võib ta jääda anonüümseks. Juhtunu arutatakse üheskoos läbi ja otsustatakse, mida edasi teha. Ohvriabitoetaja annab informatsiooni erinevate abi saamise võimaluste kohta ning juhendab suhtlemisel asutustega.

Aasta esimesed nädalad on kulunud süsteemi käivitamisele, töösse sisseelamisele ja võimalike abistajate leidmisele piirkonnas. Koostöövõrgustiku loomine, elanikkonna teavitamine ja oma kannatustest rääkima julgustamine on pikk protsess, kuid algus on tehtud.

Eesti jaguneb neljaks ohvriabiteenuse osutamise piirkonnaks. Kodanike vastuvõtt kõikides ohvriabikeskustes on esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kell 9–12 ning kell 13–16.

Kontaktandmed: Rakvere, Tallinna mnt 30, tel 322 3634.

Monika Martin ja
Aive Silvet,
ohvriabitoetajad

Algamas on PRIDE koolitusprogramm

PRIDE programmi eesmärgiks on koolituse ja supervisiooni anda kaudu peredele olulisi teadmisi, mille omandamine on vajalik edukaks hooldus- või adoptiivpereks kujunemisel.

Probleemid, mis seisavad perehoolduse, adopteerimise ja muude lastekaitse ja sotsiaalteenistuse ees, vajavad lahendusi.

PRIDE on asenduspere arendamise ja toetamise mudel, mis on loodud eesmärgiga parandada hoolduse kvaliteeti hoolduspereades ja adopteerimisteenuste tasel.

Põhioskused, millele programm tugineb:

1. Laste kaitsmine ja üleskasvatamine.
2. Laste arenguvajaduste rahuldamine ja tegelemine mahajäämuste kõrvaldamisega.
3. Laste ja nende perekondade vaheliste suhete toetamine.
4. Laste sidumine turvaliste, hoolditavate suhetega, mis kestavad terve elu.
5. Töö professionaalse meeskonna liikmena.

Koolitusprogramm koosneb kahest osast:

Ettevalmistav programm, mis valmistab pere ette hooldus- või adoptiivpereks saama.

Jätkuprogramm, kus supervisiooni e. töönõustamise kaudu toetatakse juba tegevaid, eelne-

valt koolituse läbinud hooldus- ja adoptiivperesid.

Ettevalmistav programm

Kui pere otsustab saada hooldus- või adoptiivpereks, on see tõsine otsus. Et otsus oleks õige ja igati läbi kaalutud, peab olema ette valmistatud ja teadlik, mida töö sellise (sageli mahajäetud) lapsega endast kujutab. Ettevalmistavas osas saab pere võimaluse arutlusteharjutuste, rollimängude ja õppuste kaudu sellele mõelda.

Jätkuprogramm

(neile, kel laps juba peres)

Koosneb viiest töönõustamise seansist, kus käsitletakse erinevaid teemasid ja ettetulevaid perehooldusprobleeme.

Koolituse läbinud pered saavad selle kohta tunnistuse. Tunnistusi on kahte liiki: üks, mis kinnitab koolituse läbimist ja teine, mis soovib hoolduspere-na tegutsema hakkamist. Nende tunnistuste alusel, millega kaasneb põhjalik hinnang koos selgitustega pere vanemlike ressursside ja oskuste kohta, saab edaspidi teha otsuseid lastele perede valikul.

Kes on huvitatud koolituses osalemisest ning täpsemast informatsioonist, palume pöörduda Tapa linnavalitsuse lastekaitse spetsialisti Jaanika Kirsi poole.

Jaanika Kirs

Õnnitleme juubilari!

Meie majas on tähtis sündmus – lasteaia juhataja **Liidia Demt** uk tähistab 60. sünnipäeva. Oma elu pühendas ta lasteaia lastele, laste õpetamisele ja kasvatamisele. Vikerkaare lasteaia juhatajana töötab ta alates 1982. aastast. Tänu tema juhtimisele on lasteaed arenenud: maja on ilus ja soe, on loodud

kõik tingimused loovaks tööks. Heal tasemel on õppe- ja kasvatus tegevus. Viimasel aastatel on arenenud huvitegevus lasteaia, koostöö lastevanematega.

Soovime Liidia Demt ukile palju jõudu, elurõõmu, tervist ja õnne.

Lugupidamisega lasteaia
"Vikerkaar" pere

Mängida on hea

Tapa linna lasteaedadel on juba aastatepikkuseks traditsiooniks kujunenud korraldada omavahel ühisüritusi. Käesoleva aasta ühistegevused võib oma sisult paigutada teemavaldkonna „Mäng” alla. Tänapäeval tunnistavad koolieelse kasvatus spetsialistid üksmeelselt, et mäng on lapse tähtsaim spetsiifiline tegevus ja peab täitma laialdasi kasvatuslikke funktsioone. Mäng peaks olema laste elu ja tegevuse organiseerimise peamine vorm koolieelses lasteaedades.

Kuidas Tapa linna lasteaedades juhivad lasteaiaõpetajad koolieelikute mängu? Milliste mänguasjadega ja milliseid mängu mängivad Tapa linna 6–7-aastased lapsed lasteaia? Milliste mänguliikidega ja kuidas arendada ühismängu oskusi kahe lasteaia vanema rühma laste vahel – seda seekordsete ürituste raames välja selgitada sooviti.

Vikerkaare lasteaia toimunud üritusel oli ühismängude mängimise osas põhirõhk pandud muusikalistele mängudele. Hea muusika ergutas tõesti kõigi meeli ja pani saalisviibijate kehad justkui iseeneest muusikarütmis liikuma. Ka Pisipõnni lasteaia saalis mängiti ühiselt laulu- ja tantsumänge. Sel korral oli lastega koos lustimas ka Karlsson katusel! Nähtu põhjal võib öelda, et laste mängude juhtimises on lasteaiaõpetajad väga professionaalsed.

Edasi kulgesid kaks erinevat üritust aga peaaegu sarnase steenaariumi järgi. Saalist ühismängudest suunduti tutvuma vanema rühmaga. Küllatuluile tutvustati kõigepealt oma rühma nime. Kuna koolieelikud oskavad peaaegu kõik iseseisvalt lugeda, siis isikliku avastamise ehk veerimise teel saigi iga laps teada, et vanema rühma nimi Vikerkaare lasteaia on „Kelluke” ja Pisipõnni lasteaia „Rüb-

Enne "kellukeste" tulekut harjutasid "rüblükud" Karlssoni juhendamisel külaliste vastuvõtmist.

Foto Heiki Vuntus

likud". Kellel lugemine veel ebakindel oli, sai rühmade nimetuse osas kinnitust õpetajate suu läbi. Pärast põgusat pilguheitu rühmaruumidele, läks aga eriti põnevaks, sest nüüd tohtis iga laps valida endale just need mänguasjad, mis talle meeldisid ja vabalt mängima asuda. Tore oli see, et mänguvahendeid mängimiseks jagus kõikidele. Vabamängu kõrvale pakuti lastele ka alternatiivseid tegevusi. Nii võisid lapsed valida veel joonistamise, raamatute vaatamise, ehitusmaterjalidega konstrueerimise, puzzlede kokkupanemise jms vahel. Laste joonistused riputati rühmade seintele üles ning need jäid võõrustajatele mälestuseks, meenutamaks koosveedetud toredat päeva. Külaskäikudel oli mõeldud ka ühisele morskijoomisele, puuviljade ja küpsiste söömisele. Igati õnnestunud ürituste põh-

jal võib väita, et Tapa lasteaedade koolieelikud armastavad mängida nii ühis- kui ka üksikmänge. Ühismängudeks sobivad hästi nii muusikalised kui ka liikumismängud. Lasteaedades on piisavalt eakohaseid ja huvitavaid mänguasju. Mängud, mida lapsed koolieelses eas mängida armastavad, on lasteaedades sarnased. 6–7-aastaste laste küsitlusest, mida nemad mängimisest arvavad, selgus, et mängida on hea.

Positiivseid elamusi ja muljeid ning häid kogemusi pakkusid üritused kuhjaga. Neid jagus nii lastele kui ka täiskasvanutele. Juba märtsiku kohtume taas. Siis sõidavad vanemate rühmade lapsed koos õpetajatega Haljalasse tähistama Ave Kumpase laulupäeva. Meeldi-va taaskohtumiseni!

Tea Välk,
lasteaia Pisipõnn
juhataja

Rahvusvaheline seltskond käis Tapal

Euroopa Noored Eesti Büroo kaudu avanes meil võimalus korraldada märtsis multiliteraalne laager koos soomlaste, taanlaste ja portugallastega. Selleks, et kõik laagris õnnestuks, oli Büroo poolt ettekirjutus korraldada ettevalmistav kohtumine iga maa juhendajate ja noortega.

Nii sõitsimegi oma juhendaja Ene Augasmäega 10. veebruari hommikul Tallinnasse. Lennujaamas kohtusime taanlastega ja sadamas soomlastega. Portugallasi nägime alles õhtusöögilauas hostelis "Merevaik". Lähemalt tutvusime omavahel õhtupoolikul meeldivalt vesteldes, rüübates kõrvale Portugali veini.

Järgmisel päeval viibisime mõned tunnid ka Tapal, kus külastasime kultuurikoda, gümnaasiumi ja noortekeskust. Viimasel söime ka lõunat. Peale seda sõitsime Tartusse. Heade mõtete linnas – Tartus lõõgastusime Aura veekeskuses ja söime rikkaliku õhtusöögi McDonald'is. Teise õo veetsime imekaunis Herne kodumajutus. Koduses õhkkonnas tegelesime ka märtsis toimuva laagri põhipunktidega.

Laupäeval külastasime Tartu Annelinna noortekeskust. Seal arutasime mõned tõsised töötunnid, töödeldes detailselt läbi laagri päevakava, tegevused ja reeglid. Lõu-

Külalised Portugalist, Taanist ja Soomest tutvusid ka Tapa gümnaasiumiga.

Foto Heiki Vuntus

nastasime taas McDonald'is. Köht täis, tuju hea, istusime autodesse, et sõita Kadriinasse, kus algelt pidime veetma suurema osa ajast märtsi laagris. Kahjuks tuleb tõdeda, et nõudlikele taanlastele koht ei sobinud, niisiis liikusime peagi edasi Tallinnasse.

Finaal toimus Armeenia restoranis Cez-Pez. Viimane õo möödus rahulikult Tallinna Diakoonia-keskuses. Enne võõramaalaste ära- saatmist pakkusime neile veidi sportlikumat meelelahutust Tallinna Jäähallis uisutades. Lõunat söi-

me Reval Hoteli restoranis. Olimegi jõudnud sinna, kust alustasime – istusime lennujaamas ja tõdesime, et tormi tõttu on lennud hilinenud.

Pärast meie jaoks uudseid hüvastitajutkombeid jätsime uued sõbrad lennukit ootama ja sõitsime koju, sest aeg oli juba hiline ning meilgi oli vaja järgnevalks koolipäevaks valmistuda. Ettevalmistused jätkuvad interneti teel ja uuesti kohtume oma sõpradega juba vähem kui kuu aja pärast.

Sirle Trestip,
Elo Viilveer

LINNAVALITSUSE ISTUNGID

08. veebruaril 2005

· Otsustati taotleda munitsipaalomandisse omanikuta eluruum aadressil Üleviste 13-1.
· Edastati volikogule eelnõud: "Tapa linna 2005. aasta I lisaeelarve" ja "Tapa linna gümnaasiumide pedagoogide töötasustamine 2005. aastal".
· Kinnitati ostueesõigusega maa erastamine aadressil Kütini 3.
· Lõpetati hooldajaks määramine.
· Anti kirjalik nõusolek osavõtmängu korraldamiseks OÜ MM-Contra baaris Sauna 1.

15. veebruaril 2005

· Edastati volikogule eelnõud: "Pikaajalise laenulepingu sõlmimine" ja "Riigieelarvest Tapa linna koolilõuna kulude katmiseks määratud

eraldiste jaotamise kord".

· Kinnitati valimisjaoskondade moodustamine.
· Muudeti linnavalitsuse 14. detsembri 2004 määrust nr 4 (õpilaskoha maksumus Tapa linna munitsipaalühldhariduskoolides).
· Kinnitati sotsiaalkaitse alase tegevuse ja perearstide toetamine 2005. aasta eelarvest.
· Määrati hooldajad ja kinnitati hooldekodusse paigutamine.

Kõikide Tapa linnavalitsuse ja volikogu õigusaktidega saab tutvuda linnaraamatukogus ja alates 1. jaanuarist 2002 vastu võetud õigusaktid on tutvumiseks linna koduleheküljel
<http://www.tapa.ee>.

Tehnilised ja meditsiinilised abivahendid

Kes määrab tehnilise abivahendi? Tehnilise väikeabivahendi määrab peaarst või mõni teine raviarst. Keerulisema tehnilise abivahendi ning üle 20 000 krooni maksva proteesi määrab eriarst või rehabilitatsiooniasutus. Abivahendi vajadust tõendab arstitõend või rehabilitatsiooniplaan, millele on märgitud abivahend.

20 000 krooni ja enam maksavad proteesid kompenseeritakse lastele ja tööealistele isikutele rehabilitatsiooniplaani ning vanaduspensionäridele eriarsti tõendi, või mõnikord ka maakondliku ekspertkomisjoni nõudmisel, rehabilitatsiooniplaani asusel.

Eritellimusel või masstoodanguna valmistatud tehnilisi abivahendeid saavad soodustingimustel osta, laenutada või taotleda teenuste kompenseerimist lapsevanemad või eestkostja lapsele, tööealised isikud, kellel on tuvastatud töövõime kaotus alates 40% (kuulmispuude puhul alates 30%) või on määratud puude raskusaste. Samuti vanaduspensionärialised isikud, kellel abivahend võimaldab parandada toimetulekut ja insuliini süstivad diabeetikud glükomeetrite ostmiseks. Masstoodanguna valminud abivahendeid kohandatakse vajadusel kindlale isikule.

Esmakordne taotlemine? Kui inimene taotleb abivahendit kompensatsiooni esmakordselt, siis tuleb tal pöörduda elukohajärgsesse maavalitsusse (Tallinnas linnaosaavalitsusse), et saada abivahendi kaarti. Mõnes maakonnas väljastab kaardi valla või linnavalitsuse sotsiaaltöötaja, teavet selle kohta annab maavalitsus. Peale elukoha muutust tuleb kaardi ümberregistreerimiseks pöörduda uude elukohajärgsesse maavalitsusse. Korduvalt määratud väikeabivahendite kompenseerimise taotlemiseks pöördub taotleja otse abivahendite väljastavasse ettevõttesse.

Kaardi kätte saanud patsiendil tuleb pöörduda abivahendite väljastavasse ettevõttesse. Peale omaosaluse tasumist müüb, laenutab või valmistab ettevõtte talle abivahendi ning teeb kaardile ka vasta-va kande. Ettevõtte kooskõlastab taotluse enne abivahendi müüki või laenutamist maavalitsusega. Tehnilisi abivahendeid soodustingimustel müüvad ja laenutavad ettevõtted, peavad kliendile tagama abivahendi sobitamise, kohandamise ning esmase kasutamise ja

hooldamise õpetamise.

Millised dokumendid tuleb esitada? Keerulisema tehnilise abivahendi soodustingimustel ostmiseks või laenutamiseks tuleb maavalitsusele esitada vabas vormis taotlus (kohalikule ekspertkomisjonile), isikliku abivahendi kaart, eriarstitõend või rehabilitatsiooniplaan vastavalt sotsiaalministri poolt kehtestatud vormile ning hinnapakkumised.

Samad dokumendid tuleb maavalitsusele esitada ka juhul kui taotleja vajab ühte või mitut abivahendit kogumaksumusega alates 20 000 kroonist. Summa sisaldab abivahendi maksumust koos kasutus- ja hooldusõpetusega. Samuti siis, kui taotleja vajab uut abivahendit enne eelmise kasutusaja möödumist või abivahendit, mida ei ole abivahendite loeteludes.

Taotluse rahuldamise üle otsustab maavalitsuse juures tegutsev ekspertkomisjon, mis koosneb vähemalt viiest erialaspetsialistist ning puuetega inimeste organisatsioonide esindajaist.

Soodustingimustel tehniliste abivahendite ostmist, laenutamist ja nendega seotud teenuseid finantseeritakse nii riigieelarvest kui valla- või linnaeelarvest, ka abivahendit taotleval isikul endal tuleb tasumises osaleda.

Tehniliste abivahendite alla kuuluvad näiteks erinevad proteesid ja ortoosid, kuuldeaparaadid, ratastoolid, inkontinentsitooted, samuti ka vaegnägijatele mõeldud valgud kepid, spetsiaalsed luubid ja valgustid.

Meditsiinilised abivahendid? Meditsiinilise abivahendi määrab eriarst. Kui arst määrab selle esmakordselt, siis annab ta saatekirja, mis on müüjale esmaproteesi, ortoosi ja põletushaige surveriide korral tõestuseks abivahendi vajaduse kohta. Pärast glükomeetri testiribade, stoomihooldusvahendite või kontaktläätsede esmakordselt määramist väljastab haigekassa kindlustatud isikule meditsiinilise abivahendi kaardi. Sinna kannab abivahendi müüja kindlustatud isikule abivahendi väljastamise andmed.

Meditsiiniliste abivahendite loetellu kuuluvad glükomeetrite testribad, stoomihooldusvahendid, esmased proteesid, ortoosid, raviga kontaktläätsed, põletushaigete surveriided.

Marika Raiski,
Sotsiaalministeeriumi
meediaspetsialist

SPORT - SPORT - SPORT

Tapa võrkpalliklubi STEV on jõudnud Eesti Elioni Rahvaliiga I tugevusgruppi, alagrupi lõppedes teise ringi, polifinaali.

Eesti Elioni Rahvaliiga I tugevusgrupis osales neli regioonit: Kagu, Kirde, Edela, Loode ja igas alagrupis oli kaheksa meeskonda. Iga regiooni kaks paremat, kokku kaheksa meeskonda, pääsevad Rahvaliiga poolfinaalturniirile. Rahvaliiga poolfinaalturniiril loositakse kaheksa meeskonda paaridesse tingimusel, et vastamisi ei saaks sama regiooni meeskonnad. Kõik paarid mängivad omavahel ajavahemikus 1.–28. veebruar kaks mängu (kodus ja võõrsil). Paari võitja kahe mängu kokkuvõttes (tulemused liidetakse) pääseb Rahvaliiga finaaltturniirile.

Kirde regioonis, kus Tapa võrkpalliklubi saavutas alagrupi võidu, mängisid ka Narva, Sillamäe, VK Viro (Jõhvi), Imavere SV (Järvamaa), Lustivere Fun (Põltsamaa vald), Kurista SV (Jõgeva vald) ja Tõrremäe (Rakvere vald).

Teistest regioonidest jõudsid edasi Päikesereisid/Lõunaleht, Lasva (Kagu), Sauga SV, Levistar (Edela) ja Kullamaa Kaubaekspres, Oü Hiiu Teed (Loode).

Tapa võrkpallimeeskonna eesmärk on jõuda Elioni Rahvaliiga finaaltturniirile ja seal maksimum võtta, samuti hästi esineda Lääne-Virumaa maakonna meistrivõistlustel.

Võrkpalliga tegeletakse Tapal tõsisemalt juba neli aastat. Toimuvad treeningud nii vene kui eesti rahvusest lastele. Tapa rahvas tulge võrkpallile kaasaelama, Võrkpall on võrratu.

Jaanus Gildemann,
võrkpalliklubist STEV

Tapa VK meeskonnas mängivad: ülevalt reast paremalt paremalt, meeskonna kapten Anatoli But enkov, Jevgeni Leont ik, Aleksander Lingevious, Maksim But enkov, Dima Rogotovski (Rakvere) ja esireast paremalt Mihhail Andrejev, Veiko Pärn (Rakvere), Juri Rogotovski (Rakvere), Jaanus Gildemann. Pildilt puuduvad Roman Krõlov, Stanislav Sidorov.

Foto J. Gildemanni kogust

Alagrupi lõpptabel, Kirde regioon:

	Meeskond	1	2	3	4	5	6	7	8	Geimide vahe	Punktid	Koht
1.	Tapa		3:0	3:0	2:3	3:1	3:0	3:1	3:2	3-2*	13	I
2.	Sillamäe	0:3		2:3	0:3	3:0	3:2	1:3	0:3	8-5*	9	5
3.	VK Viro	0:3	3:2		3:1	2:3	1:3	1:3	0:3	6-8*	9	8
4.	Imavere SV	3:2	3:0	1:3		3:0	3:1	1:3	1:3	1-3*	11	4
5.	Lustivere Fun	1:3	0:3	3:2	0:3		3:1	0:3	0:3	6-6*	9	6
6.	Kurista SV	0:3	2:3	3:1	1:3	1:3		3:2	1:3	6-7*	9	7
7.	Tõrremäe	1:3	3:1	3:1	3:1	3:0	2:3		0:3	3-1*	11	III
8.	Narva EJ	2:3	3:0	3:0	3:1	3:0	3:1	3:0		2-3*	13	II

Edasi pääsesid: Tapa ja Narva Elektri jaamad

*omavaheliste kohtumiste geimide vahe

Uut dokumenti on lihtne taotleda posti teel

Inimestel, kellel lõpeb isikutunnistuse (ID-kaardi) või passi kehtivusaeg, on kõige lihtsam ja mugavam uut dokumenti taotleda posti teel. Posti teel taotlemise võimalust saavad kasutada inimesed, kellele on varem Kodakondsus- ja Migratsiooniameti (KMA) poolt dokumenti väljastatud. Kui isikutõendavat dokumenti taotletakse esmakordselt, tuleb pöörduda KMA teenindusbüroosse. Posti teel taotlemiseks on tarvis kokku koguda vajalikud dokumendid ja saata need KMA-le ning kuu möödudes võib sobivasse pangakontoris või KMA teenindusbüroosse uuele dokumendile järele minna. Isikutõendavat dokumenti taotlema hakates tuleks esmajoonest taotleda isikutunnistust. Pass on eelkõige reisidokument, mis ei ole kohustuslik.

Posti teel taotlemiseks on vaja ümbrikusse panna:

- täidetud taotlusankeet;
- 1 värvifoto, ka siis, kui taotleja isikutunnistust ja passi koos;
- riigilõivu tasumist tõendav dokument;
- nime muutuse korral lisaks nime muutust tõendava dokumendi (abielutunnistuse või nime muutmistunnistuse) koopia.

Välisriigis väljaantud dokument peab olema legaliseeritud või apostilliga kinnitatud ja tõl-

gitud eesti keelde (v.a juhul, kui dokument on inglise või vene keeles). Tõlge peab olema notariaalselt kinnitatud.

Tähtis on meele pidada, et taotlusdokumendi koopia esitamisel peab koopia vastavust originaaldokumentidele kinnitama allkirjaga koopia igal andmetega leheküljel. Allkirjale lisatakse allkirja andmise kuupäev.

Taotlusankeedi leiab internetiaadressilt www.pass.ee, samuti saab taotlusankeedi KMA teenindusbüroost. Kui isikutunnistust ja passi taotletakse koos, saab taotluse esitada ühel ankeedil.

Ankeeti on võimalik täita nii arvutis kui ka käsitsi. Pärast arvutis täitmist tuleb ankeet välja printida, allkirjastada ja kleepida ankeedile foto.

Käsitsi täites on vajalik kasutada tumedat kirjutusvahendit, see tagab andmete säilimise ankeedil. Ankeet tuleb täita eesti keeles ladina tähestiku trükitähtedega ning sellel ei tohi olla parandusi. Täita tuleb kõik väljad, mis on ette nähtud täitmiseks taotleja poolt. Ankeedi ülaserivas asuvasse kasti peab taotleja kirjutama tumeda tindipliatsiga oma allkirja. Juhul, kui 15- kuni 18-aastase lapse eest esitab taotluse lapsevanem, tuleb ankeedi ülaserivas olevasse kasti

kirjutada allkirjanäidis lapsel ja taotluse lõppu andmeid kinnitav allkiri lapsevanemal. Allkiri peab olema kirjutatud ühtlaselt tugeva joonega ning see ei tohi ületada etteantud piire.

Dokumentifoto peab olema pildistatud otsevaates, ilma peakatteta ja erariietes. Neile, kes kannavad prille, soovivatask pildistamist ilma prillideta. Toonitud klaasidega prillid on keelatud. Foto peab olema originaalfoto, see ei tohi olla välja lõigatud teisest fotost või välja trükitud arvutist. Fotol ei tohi olla näpup jälgi, kriimustusi ega muid defekte. Foto taha soovitame ettevaatlikult kirjutada nime, jälgides, et pilt ei saaks viga (see on eriti oluline, kui inimesed saavad mitu taotlust koos).

Riigilõivu tasumine. Riigilõiv alla 15-aastase lapse passi eest on 75 krooni ja isikutunnistuse eest 25 krooni. Kui taotletakse isikutunnistust koos passiga, siis 100 krooni.

Riigilõiv üle 15-aastase isikule on passi eest 150 krooni, isikutunnistuse eest samuti 150 krooni. Kui taotletakse isikutunnistust koos passiga, siis 250 krooni.

Jätukub

Elo Allemann,
KMA pressiesindaja

Anni Vainola kolmas!

22. jaanuaril peeti Otepääl ETV-Hansapanga noorte suusasarjas 2. etapp vabatehnika sprindis.

Tapa Männikumäe klubi edukaimaks osutus sellel jõuproovil **Anni Vainola**, kes N16 A-finaalis saavutas kolmanda koha. Raja ainsal tõusul „blokeeriti“ Anni mõõdukate kolmel korral, mis andis võimaluse Kaidi Udrasel (Võru) ja Liis Kaldal (Otepää) võita edumaa.

Anni tuli viimasesse kannapöördesse viiendana, kus ta kaaldas omakorda üle Helen Irvese (Haanja) ning Lilja Iljina (Alutaguse), läbis lõpusirge kon-

kurentidest kindlamalt ja võitis pronksise autasu.

Head minekut näitasid ka **Liis Lanno** (N15) ja **Asso Kesaväli** (M13), kes oma vanuserühmades said mõlemad 8. koha.

Ülejäänud tulemused:

N11 – 34. **Anett Lanno**, M11–57. **Kevin Kork**, 61. **Veiki Ojaperv**, N13 – 27. **Mirjam Lepiksaar**, M13 – 56. **Juks Ojaperv**, M14 – 56. **Kaarel Koitjärv**, M15 – 38. **Tõnis Tulp**, M16 – 38. **Priit Randman**, 40. **Madis Lepiksaar**, M18 – 22. **Joonas Oja**.

Kaido Lanno, MTÜ Männikumägi

Ain Roosimägi neljas!

4.–6. veebruarini toimusid Otepääl Eesti noorte meistrivõistlused murdmaasuusatamises 16–20 a vanustele neidudele ja noormeestele.

Tapat esindasid sellel jõuproovil vanuserühmas N16 **Anni Vainola** ja **Liis Lanno** ning M16 klassis **Ain Roosimägi**.

1. päeval peeti sprindivõistlus klassikalises tehnikas. Ainsana pääses tapakatest kvalifikatsioonisõitudest edasi Anni Vainola. Ta jäi oma veerandfinaalis kolmandaks ja kokkuvõttes andis see 11. koha. Liis oli 29. ja Ain 21.

2. päeval võisteldi vabatehnikas, kus 5 km distantsil tuli Anni 12. kohale, Liis parandas enda kohta eelmise päevaga võrreldes ning jõudis 23-ndaks.

M16 vanuseklassis läbiti 10 km. Ain liikus kogu sõidu medalipretendendina, kuid tagantpoolt startijate hooldemeeskonnad kannustasid oma võistlejaid, et Roosimägi vaheaegu üle sõita ja

Ain Roosimägi

Foto Kaido Lanno

paraku see neil õnnestus. Neljas koht Eesti MV-lt. Arvestades seda, et tiitlijahile oli üles antud 89 võistlejat(!), võib Aini südi esituse üle siiski uhke olla.

3. päeval sõideti samad distantsid klassikas. Anni sai 11. koha ning oli kolme päeva kokkuvõttes meie esinduse kõige stabiilsem sõitja. Liis tuli 27. kohale, Ain oli 10.

Kaido Lanno, MTÜ Männikumägi

Tapa maadluspäev 2005

12. veebruaril toimunud maadluspäeva protokoll

Täiskasvanud

-60 kg: 1. Viljo Kokla ((Jõgeva Ramm), 2. Anar Zeinalov (Heraklese Jõud), 3. **Silver Altmäe** (SK Tapa), 4. Aleksei Tsebõkin. (Dünamo), 5. Janar Saar (MK Juhan), 6. **Rainer Altmäe (SK Tapa)**.

-66 kg: 1. Olari Suislepp (MK Juhan), 2. Jevgeni Satsuk (MK Juhan), 3. Martin Kallasmaa (TÜ ASK), 3. Jüri Nisumaa (MK Juhan), 5. Oleg Klimson (Rakvere), 5. Martin Netz (MK Nelson), 7. Rami Ahonen (VV), 8. Argo Mitt (SK Leo), 9. Sergejs Miciks (Riia).

-74 kg: 1. **Margus Udeküll** (SK Tapa), 2. Marek Kalais (Rakvere), 3. Erkki Alak (SK Kadriina), 4. Ranno Laane (MK Juhan), 5. Valeri Nikitin (MK Juhan), 6. Ott Tõnissaar (TÜ ASK), 7. Eerik Aps (MK Nelson), 8. Margus Rääk (SK Englas).

-84 kg: 1. Alo Toom (Vändra SKP), 2. Veiko Proovel (EPMÜ SK), 3. **Jüri Leinvald** (SK Tapa), 3. Rait Thomberg (MK Juhan), 5. Aki Järvenmäki (VV), 5. Vladimir Vesselovski (EPMÜ SK), 7. Kalle Lepiste (MK Hamerlock), 8. Tiit Tartlan (Kohtla-Järve), 9. Mait Kuusik (TÜ ASK), 10. Erki Uts (SK Englas), 11. Sami Ylä-Kero (VV), 12. Arseni Voropajev (MK Juhan).

-96 kg: 1. Kristjan Roots (EKJ SK), 2. Mait Kahre (TÜ ASK).

-120 kg: 1. Heiki Nabi (MK Juhan), 2. Ilmar Vestung (Järva MK MM), 3. Dmitri Novkin (Heraklese Jõud), 4. Priit Viirg (J.Kotkase SK).

Kadetid

-42 kg: 1. Rauno Pajuviidik (MK Nelson), 2. Kristjan Kuum (MK Juhan), 3. Dmitri Drozdov (SK Kadriina), 4. **Aleksandr Smirnov** (SK Tapa), 5. Kristen Koppel (MK

-74 kg kategoorias saavutas Margus Udeküll I koha, seljatades olümpiamängude neljanda mehe Valeri Nikitini, kes seepeale võistluse katkestas.

Foto Allan Vinteri kogust

Nelson).

-46 kg: 1. Erik Int (MK Nelson), 2. Argo Annus (MK Nelson), 3. **Robert Udeküll** (SK Tapa), 4. Ardi Viires (Rakvere), 5. Margus Soome (MK Juhan).

-50 kg: 1. Ando Lehtmets (Dünamo), 2. Dmitri Karlov (Rakvere), 3. Raimo Teesaar (K. Palusalu SK), 4. **Kristjan Kaljumäe** (SK Tapa), 5. Delis Kruup (K. Palusalu SK).

-54 kg: 1. Karel Koppel (MK Nelson), 2. Kristo Udurand (Rakvere), 3. Maksim Misin (MK Nelson), 4. **Alvar Tseiko** (SK Tapa).

-58 kg: 1. **Kaarel Aupaju** (SK Tapa), 2. Anton Katsajev (Heraklese Jõud), 3. **Artjom Pogosjan** (SK Tapa), 3. **Silver Tõgen** (EPMÜ SK), 5. **Indrek Kaljumäe** (SK Tapa), 5. **Dmitri Sevstov** (Tapa EK), 7. Dmitrijs Medvedevs (Riia), 8. Karli Aleksandrov (MK Juhan), 9. Ivar Saar (MK Juhan), 10. **Sergo Rumjantsev** (SK Tapa).

-63 kg: 1. Margus Umda (Martna SK), 2. Jaanus Lepik (MK Jaan), 3. Silver Kask (EPMÜ SK), 3. Tihhon Satsuk (Martna SK), 5. **Rasmus Vuntus** (SK Tapa), 5. Aleksandr Bahmatsov (EPMÜ SK), 7. Kristjan Riis (Martna SK), 8. Kristo Remmelgas (SK Kadriina), 9. Viktors Kovalovs (Riia), 10. Karl Aas (MK Nelson), 11. **Aleksei Ratas** (Tapa EK), 12. **Valter Kaima** (SK Tapa), 13. **Aivar Jaaniste** (SK Tapa).

-69 kg: 1. Sergejs Miciks (Riia).

-76 kg: 1. Ardo Arusaar (MK Juhan), 2. **Arpo Vainola** (SK Tapa), 3. Raivo Kõluvere (MK Nelson), 4. Maxim Gendelevits (Rakvere).

-85 kg: 1. Henry Piir (MK Nelson), 2. Eduard Ploompuu (K. Palusalu SK).

-100 kg: 1. Madis Sihimets (MK Juhan).

Vello Aava, peakohtunik
Aimur Säärts, peasekretär

TEATED - KUULUTUSED - TEATED - KUULUTUSED

Ostan väikese maja

Tapa linnas või linna ääres.
Saun vajalik.
Tel 5343 9243.

Küttepuud,

toored, lehtpuu, lõhutud ja sobivas mõõdus.
Tähtajad lühikesed.
Varu küte järgmiseks talveks juba nüüd.
Tel 56607450

WIT TAPA LINNA RAAMATUKOGU

Kooli tn 6, Tapa

21. veebruarist – 5. märtsini

on raamatukogu ja internetipunkt (AIP) SULETUD (inventuur).

LUGEMISSAAL raamatukogu kõrvaltivas värskete ajalehtede ja ajakirjade kohallugemiseks on **AVATUD E–R 11–15 VABANDAME!**

EAKAD SÜNNIPÄEVALAPSED

Klavdia Griško	25.03.1914	91
Linda Laanemets	11.03.1915	90
Koidu Kroos	16.03.1917	88
Sigrid-Valentine Kaegas	30.03.1917	88
Anna-Sivija Manninen	06.03.1919	86
Klavdia Bogatšenko	08.03.1919	86
Evald Jorits	21.03.1919	86
Viktor Arula	10.03.1920	85
Meeri Soopõld	01.03.1925	80
Pjotr Smirnov	05.03.1925	80
Brone Laidvere	08.03.1925	80
Evdokia Anipchenko	02.03.1930	75
Salme Sinivee	07.03.1930	75
Leonid Abrashin	08.03.1930	75
Virve Männamets	12.03.1930	75
Agnes Põldoja	13.03.1930	75
Tamara Zverjako	14.03.1930	75
Ida Petrova	15.03.1930	75
Pavel Goussev	20.03.1930	75
Heino Tiidt	21.03.1930	75
Anatolii Yanchuk	24.03.1930	75
Eevi Udeküll	28.03.1930	75
Johannes Ansip	28.03.1930	75
Yury Kondrashev	30.03.1930	75
Urve Pert	01.03.1935	70
Osvald Kendra	01.03.1935	70
Eevi Koppelmann	03.03.1935	70
Tiia Pops	05.03.1935	70
Viktor Pavel	10.03.1935	70
Valve Ojari	22.03.1935	70
Valdek Mäetalu	23.03.1935	70
Hans Tuulemäe	30.03.1935	70
Eli Mumm	31.03.1935	70

UUED LINNAKODANIKUD

Laura Õun 31.12.2004

Anette Tallerman 27.01.2005

Ksenia Potapova 04.02.2005

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Linda Pärma 25.08.1913 - 05.02.2005

Meta Vassiljeva 18.01.1916 - 09.02.2005

Maria Pitšugova 01.12.1923 - 13.02.2005

Tapa linna ajaleht Sõnumed

Roheline tn 19, Arenduskoda
Lehe tellimine ja üldinfo – tel/faks 322 0026.
Ajalehte saab lugeda – www. tapa.ee/arenduskoda/ajaleht,
e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee
Toimetaja Heiki Vuntus – tel 322 0026, mobiil 5648 5208
Küljendaja Liina Kald – tel 322 0023, mobiil 528 7998
Trükitud trükikojas Agur – Pikk 16, Rakvere, tel 322 3999
Trükiarv 600. Leht ilmub kaks korda kuus.
Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19, E–R kella 9–16.
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.

Et hoida ära arusaamatusi, peab lehematerjal olema toimetuses hiljemalt lehe ilmumise nädala teisipäeval kell 10.